

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Virkkula, E. 2021. Mikä meitä motivoi eli kuinka opettaja edistää oppimismotivaation kasvua? Oamk Journal 35/2021. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2021053132310>

Mikä meitä motivoi eli kuinka opettaja edistää oppimismotivaation kasvua?

25.8.2021 - Virkkula Esa

Motivaatiosta on helppo puhua, sitähan joko on tai ei ole. Koulumaailmassa kuulee aika ajoin, kuinka toinen opiskelija on hurjan oppiva ja motivoitunut, toista ei voisi vähempää kiinnostaa. Opettajan pitäisi osata opettaa ja ohjata molempia niin, että motivaatio kasvaisi, ei kuihtuisi. Mutta miten?

Opettajan on suunniteltava oppimisympäristöt tukemaan opiskelijan autonomiaa sekä yhteenkuuluvuuden ja kyvykkyyden kehittymistä (kuva: Annie Spratt/Unsplash.com)

Heti alkuun selventävä seikka. Motivaatio ei ole yksiselitteisesti synnynnäinen ”on tai ei” -ominaisuus. Siihen toki vaikuttavat henkilön persoonallisuus ja elämäntilanne, mutta erityisesti siihen vaikuttaa sosiaalinen ympäristö. Koska puhun oppimiseen liittyvästä motivaatiosta, keskityn siihen juuri kouluympäristössä.

Motivaatio on ratkaisevan tärkeä oppimiseen vaikuttava tekijä. Siksi oppimismotivaatiota on tutkittu paljon ja eri näkökulmista. Sigmund Freud päätteli motivaation lähinnä ketjuksi tiedostamattomia impulsseja, jotka ajavat ihmistä toimimaan erityisesti viettien ohjaamina [1]. Behavioristit selittivät muun muassa koirakokeiden perusteella motivaation kasvavan, kun ihminen tiedostaa saavansa toimintansa tuloksena palkkion tai välttävän rangaistuksen [2].

Motivaatio kasvaa perustarpeista

Yksi tunnetuimpia ja nykytutkimuksissa siteeratuimpia motivaatioteorioita on itsemääräämisteoria – Self-determination Theory [3]. Sen tausta on 1980-luvulla tutkijoiden Deci & Ryan laajoissa psykologisissa tutkimuksissa. He esittivät, että ihmisen motivaatioon vaikuttaa kolme psykologista perustarvetta: autonomia, yhteenkuuluvuus ja kyvykkyys [4]. Suunnittelemalla opintojaksot tukemaan näiden tyydyttymistä, opettaja vaikuttaa positiivisesti opiskelijoiden oppimismotivaatioon.

Kun opiskelija tekee valintoja opintoihinsa liittyen, autonomian tarve tyydyttyy. Tutkintotasolla erilaiset suuntautumisvaihtoehdot tai vaikkapa asianmukainen verkko-opintotarjonta antavat mahdollisuuksia autonomiaan. Vastaavasti opintojaksolla opettaja rakentaa toteutukseen ja osaamisen arviointiin menetelmiä, jotka edistävät opiskelijan osallisuutta ja autonomian kehittymistä.

Erytisen tärkeää motivaation kasvamiselle on yhteenkuuluvuus. Sekä ammatillinen että korkeakoulutus ovat nykyään osaamisperusteista, jolloin opiskelija etenee opinnoissaan yksilöllistä opintosuunnitelmaa (HOKS tai HOPS) noudattaen. Oppiminen ei kuitenkaan voi tapahtua yksin ja itsestään. Opiskelijan täytyy kokea kuuluvansa opiskeluporukkaan. Osaava opettaja tiedostaa asian, hyödyntää yhteistoiminnallisen oppimisen menetelmiä sekä toisaalta satsaa osaltaan jatkuvasti ryhmäyttämiseen ja hyvän ryhmähengen luomiseen.

Edellä kuvattu luo perustan sille, että kolmaskin motivaation kannalta tärkeä perustarve tyydyttyy. Opiskelijan tulee kokea säännöllisesti onnistumisia, edes pieniä. Kyvykkyuden tarpeen tyydyttymisen taustalla ovat huolella laaditut ja oikein mitoitettut osaamistavoitteet. Lisäksi onnistumisia tulee seurata, havaita ja huomioda. Näin opettaja lisää opiskelijoiden uskoa omiin kykyihinsä alansa

osaajina. Keskeinen kysymys onkin, muistammeko hehkuttaa oppimistuloksia? Nehän ovat opiskelijoille ja opettajalle kuin voittolaukaus lätkäpelissä!

Motivaatio kuihtuu kontrollissa

Motivaatioon siis vaikuttaa merkittävästi oppilaitoksen sosiaalinen ympäristö. Osaava opettaja rakentaa siitä osaltaan oppimisen kannalta parhaan mahdollisen. Suomalaisessa koulutuspolitiikassa on kuitenkin viime aikoina ryhdytty painottamaan tuloksellisuutta. Sekä ammatillisia oppilaitoksia että korkeakouluja ohjaavat tulostavoitteet. Opiskelijoiden on edettävä opinnoissaan, valmistuttava ajallaan ja työllistytävä alalle, jotta rahoitus säilyisi optimaalisena.

Tiukka tulosohjaus nostaa esiin merkittävän uhan, että opinnoista muodostuu tarkasti kontrolloitu pistesuoritusten keräämisen pikajuoksu. Oppimismotivaation kasvamisen kannalta tilanne ei ole otollinen. Itse asiassa tutkimusten mukaan kontrolloiva, jopa painostava sosiaalinen ilmapiiri kuihduttaa motivaation, mikä heikentää oppimistuloksia. Asian kanssa tulee olla tarkkana. Opettajan resurssista työskennellä opiskelijoiden kanssa, tukea heidän oppimistaan ja motivaation kasvua, tulee pitää kiinni.

Virkkula Esa, yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus

Lähteet

[1] Mills, J. 2004. Clarifications on Trieb: Freud's Theory of Motivation Reinstated. *Psychoanalytic Psychology* 21 (4), 673–677. Hakupäivä 17.6.2021.

<https://doi.org/10.1037/0736-9735.21.4.673>

[2] Skinner, B.F. 1974. *About Behaviorism*. New York: Knopf.

[3] Virkkula, E. 2020. Evaluating motivational characteristics in vocational music education within the perspective of self-determination theory. *Empirical Research in*

Vocational Education and Training 12 (14). Hakupäivä 17.6.2021.

<https://doi.org/10.1186/s40461-020-00098-5>

[4] Deci, E. & Ryan, R. 2017. Self-Determination Theory. Basic psychological needs in motivation, development, and wellness. New York: Guildford Press.

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 35/2021

Julkaisuvuosi: 2021

Tekijätiedot: Virkkula Esa

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2021053132310>

Tiivistelmä: Oppimiseen liittyvässä keskustelussa sivutaan usein motivaatiota – toinen opiskelija on hurjan oppiva ja motivoitunut, toista ei voisi vähempää kiinnostaa. Opettajan pitäisi osata opettaa ja ohjata molempia niin, että motivaatio kasvaisi, ei kuihtuisi. Mutta miten? Ihmisen psykologisten perustarpeiden tyydyttyminen on ratkaisevaa. Opettajan on suunniteltava oppimisympäristöt tukemaan opiskelijan autonomian sekä yhteenkuuluvuuden ja kyvykkyyden kehittymistä. Blogikirjoituksessa tehdään tiivis yhteenveto käytännön toimista, joilla opettaja voi tukea opiskelijoidensa motivaation kasvua.